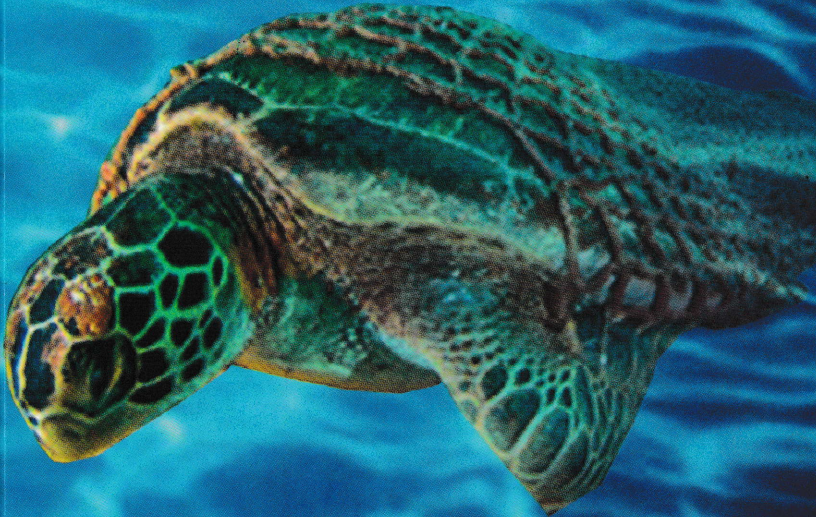

**IV. ULUSAL
(ULUSLARARASI KATILIMLI)
DENİZ KAPLUMBAĞALARI
SEMPOZYUMU**

**BİLDİRİ ÖZETLERİ
KİTABI**

**11 - 13 EKİM 2012
ÇANAKKALE**

Fethiye Kumsalı'nda Yuva Yapan *Caretta caretta* Populasyonunun Araştırılması

Fatih POLAT¹, Musa AZMAZ¹, İlker KARA¹, Eyup BAŞKALE², Yusuf KATILMIŞ², Yakup KASKA²

¹ Pamukkale Üniversitesi, Deniz Kaplumbağaları Araştırma Merkezi (DEKAMER), Denizli- Türkiye

² Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Denizli-Türkiye

fatihpolat44@hotmail.com, dekamer@pau.edu.tr

Bu çalışmada 2011 yılı üreme sezonunda Fethiye Kumsalı'nda yuva yapan *Caretta caretta* populasyonu Haziran-Eylül döneminde kesintisiz olarak araştırılmıştır. Fethiye Kumsalı yaklaşık 8,3 km uzunluğunda olup, Akgöl, Yanıklar ve Çalış olmak üzere 3 alt bölümden meydana gelmektedir. Yuvalı ergin çıkışlarının GPS kayıtları alınarak denizden uzaklıkları ölçülmüş ve kaydedilmiştir. Yuvalar, Başkale ve Kaska, (2005) tarafından belirtilen bir şekilde, yuva üstü ve yuva altı kum kafesleme yöntemleri ile koruma altına alınmış ve su altında kalma riski olan yuvalar ise uygun bir alana taşınmıştır. Yerel halk ve turistler, bilgilendirme ofisinde, otellerde verilen seminerlerle ve bilgilendirme levhaları aracılığıyla bilgilendirilmesi sağlanmıştır (Kaska ve ark., 2011). Belirtilen dönem içerisinde toplam 145 çıkıştan 60'ı (%41,37) yuva ile, 85'i (%58,63) ise yuvasız çıkış (iz) ile sonuçlanmıştır. Bulunan yuvaların 18 adeti Çalış'ta, 24 adeti Yanıklar'da ve 18 adeti Akgöl'de kaydedilmiştir. Yuva yoğunlukları 7,22 yuva/km olarak saptanmıştır. Yuvaların ortalama derinlikleri 48,61 (41-56) cm, ortalama çapları 21,31 (18,5-24) cm, yuvalara bırakılan ortalama yumurta sayısı ise 84 (43-127) olarak bulunmuştur. Ortalama yumurta sayısı 83,58 (min:43-max:127)'dir. Fethiye Kumsalına yapılan *C.caretta* yuvalarının %30,0'ı olası insan zararlarına karşı prizma kafeslerle kafeslenmiştir. Sadece üç yuvada predasyona rastlanmıştır. Yapılan *C.caretta* yuvalarının %98,4'ünde yavru çıkış gerçekleşmiş, sadece yuvalarının %1,6'sında yumurtalar tamamen bozulmuştur. Yumurtaların 767 adeti (15,29) döllenmemiş, 421 adeti (8,39) ölü embryo ve 8 adeti (0,16) predasyona uğramıştır. Yuvada kalan *C.caretta* yumurtalarındaki bozulma oranı %23,15 (1188 yumurta) olarak saptanmıştır. Üreme sezonu boyunca yapılan 60 yuvaya bırakılan toplam yumurta sayısı 5015'dir. Bu yumurtaların 3854 (%76,85) yavru çıkmış, bunların da 3813 (%76,03) tanesi denize ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deniz kaplumbağaları, Fethiye kumsalı, Üreme Aktivitesi, Yuva Taşıma, Koruma.